

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю
06 червня 2026 року***

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/CriticalThinking2026>

УДК: 378:159.955

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Музиченко Ганна В'ячеславівна - доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Папач Ольга Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і методики її викладання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Дерік Ілона Морисівна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Листопад Олексій Анатолійович - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 року.)*

Рецензенти:

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

2025. № 2. С. 47–52. URL: <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/psy/article/view/876> (дата звернення: 24.04.2026).

5. Карпов А. В., Пономарева В. В. Психология рефлексивных механизмов деятельности. Москва : Институт психологии РАН, 2003. 424 с.

6. Кравченко Л., Ильченко О. Критичне мислення майбутніх фахівців: сутність і зміст поняття. Українська професійна освіта. 2025. № 18. С. 208–215. URL: <https://uperpnu.pnpu.edu.ua/article/view/347751> (дата звернення: 24.04.2026).

7. Луценко О. Л. Адаптація тесту критичного мислення Л. Старкі. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Психологія». 2014. № 1110. Вип. 55. С. 65–70. URL: <https://ekhnur.karazin.ua/items/60974561-c49f-4143-a1fd-bdf731b42064/full> (дата звернення: 24.04.2026).

8. Симоненко С. М., Грек О. М. Дослідження рівня сформованості критичного мислення як компонента інформаційно-психологічної безпеки студентів. Наука і освіта. 2022. № 4. С. 64–71. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2022-4-11>

9. Усанова Л., Усанов І., Штепа О. Формування критичного мислення в системі компетентнісної підготовки фахівців. Українська професійна освіта. 2024. № 16. С. 48–55. URL: <https://uperpnu.pnpu.edu.ua/article/view/314293> (дата звернення: 24.04.2026).

10. Rotter J. B. Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. Psychological Monographs: General and Applied. 1966. Vol. 80, № 1. P. 1–28. <https://doi.org/10.1037/h0092976>

СИЧОВ Андрій Іванович

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «РОЗРАХУНОК І КОНСТРУЮВАННЯ ОБЛАДНАННЯ ГАЛУЗІ»

Одною з основних обов'язкових компонент переважної більшості освітньо-професійних та освітньо-наукових програм для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності G11 Машинобудування є дисципліна «Розрахунок і конструювання обладнання галузі». Ця дисципліна є базовою інженерною дисципліною, при вивченні якої важливе значення набуває критичне мислення. Метою роботи є розгляд можливих шляхів підвищення критичного мислення при викладанні дисципліни «Розрахунок і конструювання обладнання галузі».

Основні складові дисципліни «Розрахунок і конструювання обладнання галузі» включають інженерний аналіз та розрахунки, конструювання обладнання та розробку технічної документації. Треба відмітити, що важливою задачею проектування обладнання є забезпечення його міцності. Але розрахунками на міцність займаються більш вузькі фахівці зі спеціальною освітою в цієї області. Тому наші здобувачі освіти повинні з одного боку вивчити стандартні види розрахунків, а з іншого знати фундаментальні основи для спільної роботи з фахівцями по міцності, мати можливість ставити їм відповідні завдання та перевіряти результати їх розрахунків.

При формуванні навчального процесу треба враховувати попередній досвід здобувачів вищої освіти, який вони отримали, коли вивчали базові дисципліни першого (бакалаврського) рівня: теоретичну механіку, опір матеріалів, деталі машин, тощо. Треба, щоб здобувачі вищої освіти мали можливість повторити основні теми, які розглядалися при вивченні цих дисциплін. Що можна досягнути наданням відповідних додаткових навчальних матеріалів.

Критичне мислення відіграє важливу роль зараз, коли сучасний світ дуже стрімко змінюється. Людина отримує великий масив інформації по різноманітним напрямам. Постає задача аналізу цієї інформації, відбору істинної та відкидання хибної. Є потреба в прийнятті обґрунтованих, виважених рішень в умовах складного середовища, що постійно змінюється. Критичне мислення включає аналіз інформації, оцінювання доказів, формування висновків та логічне розв'язання проблеми.

Багато освітніх програм ставлять задачу навчити схемам розрахунку конкретних типів обладнання характерних для даної освітньої програми. Але більш важливим завданням є закладання загальної системи фундаментальних знань, формування структури навчального матеріалу. Це дозволить здобувачу у майбутньому швидко засвоювати необхідні теми, які детально не розглядалися при навчанні, розвинути здатність до системного мислення.

Запровадження інформаційних технологій в процес викладання підвищують ефективність та якість навчання. Використання Інтернету в процесі навчання збільшує можливості критичного мислення. Можна швидко і більш повно отримати інформацію з різних джерел. Відкривається доступ до матеріалів закордонних навчальних закладів. Ця навчальна література містить добре структурований матеріал, багато прикладів розв'язання задач, кольорові графіки та діаграми. Причому вивчення технічних дисциплін має таку особливість, що тут більш важливими є формули, рівняння, графіки, схеми, креслення, а не текст. Тому для використання таких матеріалів достатньо базового рівня знання іноземної мови.

В процесі навчання визначну роль має розуміння базових принципів. Наприклад, при вивченні міцності обладнання важливим поняттям є співвідношення міцності та жорсткості конструкцій. При навантаженні

конструкції в залежності від її жорсткості дія навантаження іде більше на збільшення внутрішніх зусиль напружень або більше на зміну форми конструкції (переміщення та деформації). Таким чином підвищення жорсткості конструкції може призвести до великих напружень і як наслідок зменшити міцність конструкції. Ці твердження мають важливе значення при конструюванні обладнання.

При виборі схеми розрахунку обладнання інженерний підхід може доповнюватися фундаментальним науковим підходом. Таким чином можна згідно принципам критичного мислення отримати результати розрахунку двох підходів та зробити порівняльний аналіз результатів. Це підвищить якість розрахунку обладнання, зробить його більш ґрунтовним. Розрахунки обладнання відбуваються за допомогою вибору різних розрахункових схем та математичних моделей що допомагає провести оцінку впливів різних факторів на них.

Критичне мислення в процесі навчання дає розвиток креативності викладання дисципліни «Розрахунок і конструювання обладнання галузі». Критичне мислення необхідне як знаряддя дослідницького пошуку. Критичне мислення базується на розвитку умінь робити логічні висновки, ухвалювати обґрунтовані рішення, аналізувати отриману інформацію та процес рішення завдання, концентруватись на отриманні результату.

Отже критичне мислення при викладанні дисципліни «Розрахунок і конструювання обладнання галузі» суттєво покращує навчальний процес. Серед основних шляхів підвищення критичного мислення виділено: врахування попереднього рівня підготовки здобувачів освіти; формування загальної системи фундаментальних знань, підвищення їх структурованості; запровадження інформаційних технологій в процес викладання; використання Інтернет технологій, Інтернет пошуку інформації, навчальних матеріалів іноземною мовою; закладання розуміння базових принципів; використання комбінації підходів до розрахунку обладнання; розгляд питань критичного мислення в процесі навчання.

СОРОКА Ольга Олексіївна

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ У СТРУКТУРІ ТРАНСВЕРСАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: ЗМІСТ І ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ

Сучасна освіта функціонує в умовах цифровізації, інтенсивного розвитку інформаційних технологій та зростання обсягів інформації, що потребує від майбутнього вчителя не лише знань, а здатності до їх критичного осмислення. У контексті переходу до компетентнісної парадигми особливого значення

formation in the process of teaching the discipline "automatic control theory"	середовищі: особливості формування у процесі викладання дисципліни «теорія автоматичного управління»	
Yurii Syvokon Methods for developing critical thinking of future specialists in the field of choreographic art in the process of studying the discipline "classical dance"	Сивоконь Юрій Методи розвитку критичного мислення майбутніх фахівців в галузі хореографічного мистецтва в процесі вивчення дисципліни «класичний танець»	335
Oleksandr Syzon Critical thinking as a component of the professional training of a future physics teacher	Сизьон Олександр Критичне мислення як складова професійної підготовки майбутнього вчителя фізики	339
Svitlana Sytnik Psychological factors of critical thinking of future psychologists	Ситнік Світлана Психологічні чинники критичного мислення майбутніх психологів	341
Andrii Sychov Ways to improve critical thinking when teaching the discipline "calculation and design of industry equipment"	Сичов Андрій Шляхи підвищення критичного мислення при викладанні дисципліни «розрахунок і конструювання обладнання галузі»	349
Olha Soroka Critical thinking in the structure of transversal competencies of future teachers: content and ways of formation	Сорока Ольга Критичне мислення у структурі трансверсальних компетентностей майбутніх учителів: зміст і шляхи формування	351
Tatiana Stritievych Critical thinking in the training of fine arts and design professionals	Стрітьєвіч Тетяна Критичне мислення у підготовці професіоналів з образотворчого мистецтва та дизайну	355
Oleksandr Suslynets Critical Thinking: Countering Disinformation	Суслинець Олександр Критичне мислення: протидія дезінформації	358
Iryna Tamozhska Professionally oriented	Таможська Ірина Професійно	360